WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA PRZEZ UCZNIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH WYNIKAJĄCYCH Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA

Bogusława Breitkopf.

Program nauczania Edukacji Dla Bezpieczeństwa 4 - letnie liceum i 5 - letnie technikum

WSiP

Szczegółowe wymagania edukacyjne dla uczniów klas 1 w ZSE-O				
Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej				
Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej	**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej**	**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej**	**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej**	**Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny celującej**
PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY				
- rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym - oceniania własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy - wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe	- wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” - wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach - wskazuje sposób zabezpieczenia się przed	- wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu - wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia - prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie - opisuje rolę układów	- podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy - opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomoc - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w	- uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i

- prawidłowo wzywa pomoc - stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej - wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej - rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia - podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy - ocenia przytomność poszkodowanego - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) - udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło-żuchwa - prawidłowo wzywa pomoc - ocenia przytomność poszkodowanego - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) - wykonuje podstawowe czynności resuscytacji	zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby poszkodowanej - wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej - zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny - systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomne - podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia - przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej - przedstawia metody	oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu - zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną - wymienia oznaki zatrzymania krążenia - omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia - omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia - omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn - wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn	utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych - wymienia objawy utraty przytomności - wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej - wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości - wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn - przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa - wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń - wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi,	otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas - wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej - opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej - przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego - wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu - wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego

krążeniowo-oddechowej - wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą oso - prawidłowo wzywa pomoc - wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu - prawidłowo wzywa pomoc - wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny - wykonuje opatrunek uciskowy - prawidłowo wzywa pomoc - stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji - wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny - prawidłowo wzywa pomoc - demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny - prawidłowo wzywa pomoc	zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - wykonuje na fantomie tzw. rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci - wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć bezpieczeństwa - wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa - wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach	- wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruch - wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach - uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej - opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi - wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym	wymienia ich objawy - wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu - opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby	transportu) - opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa - omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego - odtwarza etapy pomocy w podtopieniach - podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu) - przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego - przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego - wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar

- opisuje sytuacje w jakich dochodzi do tonięcia - wyjaśnia zagrożenia związane z wodą - wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych - prawidłowo wzywa pomoc - w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie - prawidłowo wzywa pomoc - wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu - stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) - prawidłowo wzywa pomoc - udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) - prawidłowo wzywa pomoc	symulowanych podczas zajęć - wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć - wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach - podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym,

	ulicznym, w lasach - przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć			
PRZYGOTOWANIE DO DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH W SYTUACJACH NADZWYCZAJNYCH ZAGROŻEŃ				
- identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach - wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne - wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego - rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych - wskazuje drogi ewakuacji w szkole - potrafi zainstalować w telefonie komórkowym	- wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż - wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi - opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne - charakteryzuje zasady zachowania się ludności po	- wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża - omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę - charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe - omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych - rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia	- wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego - wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania - charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy - wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych	- wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie - wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja” - charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice - wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznym

dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach - rozpoznaje zagrożenia i ich źródła - opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania - omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) - wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy - wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	ogłoszeniu alarmu - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność - wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia - wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy - potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) - omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy - opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy - omawia wpływ środków	podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych - wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry	i wybuchowych	- wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)

	promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę - podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami			
BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA				
- wymienia i opisuje elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi - wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa - uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie - omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	- wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa - wymienia wybrane stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres działania - orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę - omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	- identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa - podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem - omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	- wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb - wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna” - omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	-potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa -dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii -omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

EDUKACJA OBRONNA				
- rozumie pojęcie - zagrożenia działaniami wojennymi - zna pojęcie - cyberbezpieczeństwo - zna przepisy dotyczące użycia broni - zna budowę broni	- zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania; - zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa; - zna zasady składania i rozkładania broni	- potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania; - zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa - potrafi rozkładać i składać broń - potrafi czyścić i konserwować broń	- zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać; - potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego - zna postawy strzeleckie potrafi składać się do strzału	- potrafi przetrwać w sytuacji kryzysowej - potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa - potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.